

»Pšt, pšt«, zaslišalo se je zopet in zapela je britev, Martinu pa je zmanjkalo pod nosom brk.

Jožek pristopi med tem k mizici in se začne z milom mazati po obrazu.

Martin ga po strani grdo pogleda ter sam pri sebi sklepa, da ga bo spodil, brž ko se obrije po desni strani, pa ta hip hoče nagajivi Nacek z milom pomazati Nežiko, ki se mu brzo umakne in zadene ob Martinovo koleno. Seveda se je potresel zato ves Martin z glavo vred in prav pošteno se je urezal.

»Saj pravim, no, in še rečem«, zagrmi sicer vedno dobrovoljni Martin, »pri tej priči iz sobe!«

Vrata odpre, prestrašeni otroci zbežé, Martin pa se zaklene, in dolgo ga ni bilo na izpregled. Moral je neki kri ustavljati, saj je znano, kako rada kri teče, če se človek z britvijo ureže. In od tiste ure se Martin vselej brije pri zaprtih vratih.

Z otroki je sicer dober, saj vé, kakšni so, samo gledati ga ne smejo, drugače kakor čez špranje pri vratih, ali skozi okno.

»Zakaj se pa ravno ob sabotah brijete, stric?« povprašala ga je nekoč Nežika.

»Zato, da se za nedeljo pripravim«, odgovori Martin. »Ob nedeljah si moramo olepšati dušo in telo. Dušo ozaljšamo z molitvijo, z miloščino — zato dajemo v cerkvi v pušico — in s tem, da prejemamo svete zakramente; telo pa polepšamo z boljšo obleko, potem bolj se umijemo, lase počesemo in obrijemo se, kar nas je bradastih. Tako sta duša in telo ob nedeljah lepša in to se spodobi na Gospodov dan.«

»Jaz se bom moral tudi kmalu obriti«, oglasi se Nacek. A vse se mu smeje, najbolj Nežika.

Martin pa pravi:

»Nekaj podobnega te bo letos doletelo, če se boš marljivo učil. Pri prvi sveti izpovedi boš tudi takorekoč porezal od sebe vse, kar je pognalo napačnega. Tako se boš ti obril, tako, ljubi moj, za britev pa, s katero se boš bril po bradi, še nič nikar ne skrbi.«

»O, saj ne bom!«

Spomini iz otročjih let.

(Piše Ludovik Črnej.)

11. Na paši.

Postal sem pastir prej nego šolar. Starejši brat je že bil velik in komaj je čakal, da se je rešil biča. Potisnil ga je torej nekega dné meni v roke, in hočeš, nočeš, moral sem ga vzeti. In s tem sem prevzel vse dolžnosti pravega pastirja. Da odkritosrčno povem, — vesel jih nisem bil. Pomislite: prej prost kakor ptiček v zraku skakal sem okoli matere, jedel

vsako četrť ure in se poigraval vmes; sedaj pa sem moral na pašo, in sicer celó sam. O, kako dolgočasno mi je bilo! Večjega dobrotnika si zato nisem mislil na svetu mimo Studenčnikovega Frančka, ki se mi je kaj rad pridružil. Bil je ubogega viničarja sin in je stanoval blizu našega pašnika. Temu sem dal vsigdar vso svojo južino — pošten kos kruha — da je le šel z menoj. No, večkrat je povžil kruh, potem pa mi pobegnil domov, češ, da ga kličejo. In ni ga bilo isti dan več.

Takrat smo imeli le jedno kravo, belko. Bila je že stara, a izvrstno živinče. Dasi mala, dajala je vendar toliko mleka, da ga je preostajalo vsej družini. Nas otroke je skoraj vse redila. Sedaj imajo poln hlev živine, mleka pa manj. — Naša belka je bila pridna, a muhasta tudi. Čudno rada je zahajala v škodo. In kako težavna je bila paša na našem »vrtu«! Bili sta dve njivi; ob parobkih in zarah pa sem pasel. Doma so mi naročali, da naj držim kravo za vrv; a tega nisem mogel izpolnjevati, ob najboljši volji ne. Zdelo se mi je grozno hudo, da bi moral biti h kravi pripet. Ovil sem torej navadno belki vrv okoli rogov in oba sva bila prosta in vesela: jaz, da sem se lahko igral, krava pa, da si je lahko poiskala kaj boljšega. Začela se je vedno pridno pasti; ko pa je zagledala, da ne pazim na njo, bila je takoj v žitu, ali pa v zelju. Zelje je posebno ljubila in prve vrste je iztrebila vsako leto. Ko sem jo napodil iz škode, mulila je zopet travo tako nedolžno, da bi si bil človek mislil, nikdar več ne bo šla v škodo. A komaj sem jo izpustil nekoliko izpred očij, že je bila zopet na njivi. Jaz pa sem se jezil nad živaljo. In kadar je začela bezljati! To bi bili morali videti, kako je šla ta starka! Po pol ure daleč sva letela, kar so naju noge nesle, kakor za stavo, prej nego sem jo mogel obrniti. Takrat sem se pač jokal na glas. Nekoč mi jo je hotel neki usmiljen popotnik ustaviti; a belka se je zaletela vanj, da se je siromak šele dolgo potem vzdignil iz prahú. Meni pa kaj takega ni storila nikdar. — Kadar sem pasel sam, pazil sem pridno na kravo; a kadar sva bila dva, takrat je bila bolj prosta.

Večjega veselja za pastirja ni mimo ognja. No, jeseni, ko je že bolj hladno in so kostanji zreli in pa krompir, ne rečem nič proti tej zabavi, če se ne dela škoda; a jaz sem si kuril tudi po leti, v najhujši vročini, ko mi je itak pot curljal po licu. Še danes se čudim tej neumnosti. — S tovarišem sva si torej navadno kurila. Jeden je iskal ob potoku suhljadi, drugi je polagal na ogenj, vračal pa ni nobeden. Tako se je prigodilo, da sva zgubila nekoč kravo. Iskala sva jo in iskala, a vse zastonj. Zdajci priкриči iz sosednega vinograda človek, držeč belko za rog. Kako sva jo s tovarišem pobrisala! Ko pa sem videl, da ni mož le zavrnil krave, ampak da jo hoče odgnati, tekel sem za njim in ga prošil, naj mi jo za božjo voljo pusti. Okregal me je; a ko sem mu obljubil, da ne bo nikdar več naša krava v njegovem vinogradu, jo je izpustil. Od istega dné sem bolj pazil na belko.

Dopoldne sem raje pasel nego popoldne. A le vstati je bilo težko, grozno težko! — Belka se je zjutraj pridno pasla, ko je še niso nadlegovali razni krvoločni komarji. Hitro se je napasla. Včasih je bila napeta kakor boben. Tedaj sem vsigdar postal ž njo na dvorišču pred vratmi in klical tako dolgo

mater, da so prišli gledat. In dobro mi je délo, ko so me pohvalili. Prinesel sem jim tudi večkrat s seboj zlati grmiček ali »tavžentrožo« za zdravilo. — Na »vrtu« smo imeli lan. Mati so me večkrat vprašali, kako je že kaj velik; jaz pa sem vzel travo ter zmeril vsak dan tisto stebelce, ki se mi je zdelo najdaljše, da bi le mater razveselil. — No, kadar so opazili kaj nove škode, bil sem hudo grajan. Škode pa je bilo tistokrat največ, ko sva hodila s tovarišem na naš oreh sedet. Štal je ob meji našega »vrtu« in lahko se je prišlo nanj. Pa sva si napravila po vejah klopi in mize. — Nekega dné za kriči nekdo pod orehom: »Kdo je tu gori?« Moj tovariš se je tako vstrašil, da je cepnil s klopi na zemljo in si zvinil roko. Zakričal pa je bil orožnik, ki se je tiho priplazil k orehu, misleč vjeti kakega hudodelnika. — Od tega dné nisva bila več na drevesu.

Nedeljo popoldne je bilo veselo na paši. Tedaj so drdrale mimo po cesti raznovrstne kočije iz mesta. To je bilo za-me! Prišla pa sta navadno tudi oče in mati ter mi prinesla kako žemljico ali belega kruha. — Tudi takrat sem šel rad na pašo, ko sem pričakoval očeta iz mesta. Prazni niso prišli nikdar. — Ko mi je nekoč krava ušla in sem jo vjel, privezal sem ji glavo k nogi, kakor sem bil videl na nekem drugem pašniku. Prišli pa so mati, pogledali kravo in dejali: »Ali se ti nič ne smili žival? Glej, hudi obadi so jo pikali in — hoteč se jih rešiti, je pobegnila. Sedaj si jih pa še z glavo ne more odganjati. In kako jo noga boli!« — Hitro sem odvezal belki vrv in nisem je več spenjal. Nikoli pa mi ni bilo tako hudo, kakor takrat, ko je prišel tisti mož s črno kapo z rumenim trakom, ki davke tirja in kojega se tako bojé. Nekoč namreč niso bili o pravem času plačali dače, pa je prišel tudi k nam. Ker ni bilo denarja pri roki, zapisal je kravo. Takrat sem vso noč jokal in tulil, menéč, da nam jo odžene. A stariši so še o pravem času poravnali. Jaz pa sem potem mnogo rajši gonil belko na pašo.

V j u t r u.

(Ivan Dragomir.)

Mirna, tiha noč še objemlje pokojno zemljo. Nekaj ljubkih zvezd še brli tu in tam po temnosivem nebu. Polagoma tudi te zbledé z neba; le danica se še kaže v vsi svoji krasoti. Bleda luna še jedenkrat upre svoj oslabei svit v skromna znamenja na križišču potov; še jedenkrat čarobno zatреpeče njen svit na gladini vaškega ribnjaka — potem pa tudi ona zatone za smrekovimi gozdi.

Vlažen, jutranji vetrec potegne po zemlji, izredka popihava v lahnih valčkih. Z neba mežerá hladna rosica. Sliši se vzdržani, nejasni šepet noči, drevje slabo šumi, oblito je še s sencami; vse je še mirno in tiho, vse še sladko sniva . . .

Le gori na gričku se že giblje neka senca. Počasi se pomika proti cerkvi; kmalu zgine pod zvonikom. Gori v linah se počasi zamaje veliki